

Спорт, власт и комуникация: имиджовите предизвикателства на Формула 1 в авторитарни държави

 Цветелина Джамбазова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
имейл: c.dzhambazova@uni-sofia.bg

DOI: 10.58894/56t8zg14

Резюме. Формула 1 като световно признат спорт с милиони зрители привлича авторитарни държави, които използват домакинството на състезания за подобряване на имиджа си чрез спортуошинг. Чрез анализ на казуси статията изследва как Бахрейн, Саудитска Арабия, Катар и Азербайджан използват Ф1 за отвличане на вниманието от нарушения на правата на човека и други проблеми. Изследването разглежда липсата на реакция от страна на Ф1 и ФИА като съществен проблем, подкопаващ легитимността на спорта. В заключение се предлага комуникационна стратегия за преодоляване на критиките към организациите за тяхната пасивност.

Ключови думи: Формула 1, авторитарни държави, имидж, комуникационна стратегия, кризисна комуникация

Въведение и методология

Формула 1 (Ф1) е високо конкурентен и световно признат състезателен спорт, който привлича интереса на публиката от десетилетия. Шампионатът представлява най-модерните инженерни постижения и иновации, разширявайки границите на автомобилната технология и генерирайки значителни приходи. Състезанията от този спорт се провеждат в различни градове и държави, привличайки интереса на милиони зрители по целия свят. Неслучайно страните разглеждат домакинството на Ф1 като възможност да изградят положителен имидж както пред своите собствени граждани, така и пред международната общност. Това създава опасността спортът да премине границите на забавлението и да навлезе в политиката: държави, управлявани от недемократични режими, използват Формула 1 за отвличане на вниманието от проблеми като нарушения на правата на човека, ограничаване на свободата на словото и корупция.

Използвайки метода анализ на казуси, настоящата статия изследва как четири държави, чиито режими на управление могат да бъдат

определени като авторитарни (Бахрейн, Саудитска Арабия, Катар, Азербайджан) използват състезанията във Формула 1 за подобряване на имиджа си. Статията обръща внимание и на липсата на реакция от страна на Ф1 и Световната федерация по автомобилизъм (ФИА) като съществен проблем, подкопаващ легитимността на спорта и подпомагащ опитите на авторитарните държави да отвлечат вниманието на аудиторията от темата за правата на човека. В края на статията е предложена комуникационна стратегия, която да бъде приложена от Ф1 или ФИА в отговор на критиките за липса на реакция.

Място и значение на Формула 1 в глобалния спорт

Състезанията от Формула 1 (наричани Гран При) са считани за най-престижните спортни събития в света на моторните спортове още от своето начало през 1950 г. В съзнанието на аудиторията те са пресечната точка между най-високи технологични постижения, спортни умения и луксозен начин на живот. Спортът не оставя безучастна нито една сфера на обществения живот: както феновете, които ревностно следят всяка изява на предпочитания от тях отбор, така и яростните критици, които често отхвърлят принадлежността на Гран При към спортните състезания, наричайки ги с презрение обикновено „шоу“, което идва с твърде висока цена, когато става въпрос за околната среда. Така се оказва, че Ф1 е в центъра на вниманието на световната общественост, като популярността на спорта се увеличава значително през последните години поради различни причини.

Един от ключовите аспекти, които отличават Ф1 от другите моторни спортове, е акцентът върху технологичните постижения. Спортът служи като полигон за автомобилните производители и инженерите да разработват и усъвършенстват авангардни технологии. От аеродинамиката до хибридните силови агрегати, Ф1 винаги се намира в челните редици на иновациите, стимулирайки напредъка в автомобилната индустрия като цяло. Непрестанният стремеж към скорост и ефективност води до разработването на революционни технологии, които в крайна сметка намират път към серийните автомобили, т.е. в крайна сметка са от полза на обикновените потребители по целия свят (Alanazi, 2023).

Като доказателства за значението на Формула 1 в глобалния спорт могат да бъдат приведени следните доказателства:

- Растеж на глобалната фен база: Ф1 отчита увеличение на глобалната фен база с 12% до 826,5 милиона през 2024 година, демонстрирайки постоянен годишен растеж.

Nielsen съобщава, че Ф1 е спечелила 73 милиона фенове - увеличение от 20 процента - в десет от таргетираните от спорта територии през 2024 г.: Бразилия, Китай, Франция, Германия, Италия, Русия, Южна Корея, Испания, Великобритания и САЩ. (Brittle 2025)

- Популярност в социалните мрежи: спортът преживява безпрецедентен дигитален растеж. Ф1 се радва на 30,73% годишен растеж в социалните медии, който е сравним с този на Олимпийските игри, които отбелязват 37,76% растеж за същия 12-месечен период. По-важното е, че Формула 1 отчита 99% увеличение в ангажираността в периода от 2019 до 2020 г. В момента спортът има над 49 милиона последователи с 40% годишен растеж и 1,5 милиарда общи взаимодействия в социалните мрежи. (MarketScreener 2022)
- Ефектът „Нетфликс“: реалити поредицата, посветена на Ф1, "Drive to Survive" на Нетфликс оказва трансформиращо въздействие върху медийното присъствие на спорт. Седмият сезон на "Drive to Survive" (излъчен през март 2025 г.) все още е най-гледаният спортен документален филм на платформата с 10,4 милиона гледания. Предаването достига своя най-висок пик с 1,5 милиона уникални зрители през седмицата от 14 март 2022 година, като зрителите прекарват 4,7 милиона часа в гледане на епизодите от поредицата през този период. Ефектът „Нетфликс“ е особено забележим на ключови пазари. 37% от новите фенове на "Drive to Survive" идват от САЩ, 12% от Великобритания и 9% от Австралия, показвайки значително проникване в пазари, които традиционно не се свързват с този спорт. (Lu 2023)

Следователно не е никак изненадващо, че заедно с увеличаването на известността на състезателите и на Гран При на Формула 1, нараства и интересът на различни международни организации, мултинационални корпорации и дори държави към възможностите за реклама, предоставяни от спорта. Така постепенно Ф1 започва да навлиза във фокуса на медиите чрез проблема, пред който от десетилетия се изправят всички спортове с глобално значение: т.нар. "sportswashing".

В българския език няма еднозначно приет термин, който да обозначава това понятие, като до този момент няма и научни публикации, които да са изцяло посветени на изясняването на конкретното му значение или намирането на български превод. В публикациите, които съществуват на български език, се използва заемката „спортуошинг“, което ще бъде направено и в тази статия. Адекватен български превод би бил например словосъчетанието „пропаганда чрез спорт“.

Сам по себе си „спортуошингът“ е феномен, който е наблюдаван често през XX и XXI век, като най-известните примери са Олимпийските игри в Берлин през 1936 г. (проведени в навечерието на Втората световна война, когато Адолф Хитлер е на власт в Германия) и Световното първенство по футбол в Аржентина през 1978 г. (проведено по време на режима на военната хунта). Речникът Britannica дава следното определение на този термин: „използването на спортно събитие от страна на физическо лице, правителство, корпорация или друга група с цел да се популяризира или да се подобри репутацията на физическото лице или групата, особено в контекста на противоречия или скандали“ (Britannica, 2025). Счита се, че терминът се появява за първи път през 2015 г. като съчетание от думите „спорт“ и „прекръстване“ (whitewash), за да се опише използването на Европейските игри от Азербайджан с цел отклоняване на международното внимание от проблемите с правата на човека в страната. Понятието става популярно около 2018 г., когато международната организация Amnesty International, специализираща в областта на защита на правата на човека, започва да го използва, за да привлече вниманието към връзката между влошаването на положението с основните свободи на гражданите в Русия след 2010 г. и домакинството на страната на Зимните олимпийски игри в Сочи през 2014 г. и Световното първенство по футбол през 2018 г. Терминът опровергава представата, че спортните състезания са аполитични, и вместо това предполага, че такива състезания често са от полза за правителства, които провеждат непочтени политики.

Обект на все по-забележими критики е провеждането на Гран При на Ф1 в държави, чиито режими на управление биха могли да бъдат определени като недемократични или авторитарни. Все по-осезаема става и липсата на реакция, както от страна на Формула 1 Груп (медийната група, част от корпорацията „Либърти Медия“, която отговаря за провеждането на тези състезания), така и на ФИА към гласовете, заставащи в опозиция и желаещи прекръстването на договорите на държави с недемократични режими и Ф1. Критикувана е и липсата на единна комуникационна стратегия както на Формула 1

Груп, така и на ФИА за справяне с недоволствата, идващи от различни социални групи, фенове, така и от някои състезатели.

Авторитарните държави и Гран При на Формула 1

Домакинството на Гран При на Формула 1 може да бъде определено като престиж за всеки един град, защото това е символ не само на най-високото спортно майсторство и върховите достижения на съвременната инженерна мисъл, но и на определен начин на живот, до който могат да се докоснат само определени привилегировани слоеве на обществото. Градовете (и пистите) домакини трябва да отговарят на определени критерии и да изпълнят редица ангажименти преди да се стигне до сключването на окончателния договор за провеждането на състезанията. Така не е изненадващо, че Гран При обичайно се провеждат в големи градове, а най-често в столиците на съответните държави. Това е видимо и от долната таблица, която представлява графикът на състезанията през 2025 г.:

Таблица 1. График на състезанията през сезон 2025 г. във Формула 1 (източник: formula1.com 2025)

Гран При	Място на провеждане	Дати
Гран При на Австралия	Мелбърн, Австралия	14 – 16 март 2025 г.
Гран При на Китай	Шанхай, Китай	21 – 23 март 2025 г.
Гран При на Япония	Сузука, Япония	4 – 6 април 2025 г.
Гран При на Бахрейн	Шахир, Бахрейн	11 – 13 април 2025 г.
Гран При на Саудитска Арабия	Джеда, Саудитска Арабия	18 – 20 април 2025 г.
Гран При на Маями	Маями, САЩ	2 – 4 май 2025 г.
Гран При на Емилия-Романя	Имола, Италия	16 – 18 май 2025 г.
Гран При на Монако	Монако	23 – 25 май 2025 г.
Гран При на Испания	Барселона, Испания	30 май – 1 юни 2025 г.

Гран При на Канада	Монреал, Канада	13 – 15 юни 2025 г.
Гран При на Австрия	Спилбърг, Австрия	27 – 29 юни 2025 г.
Гран При на Великобритания	Силвърстоун, Великобритания	4 – 6 юли 2025 г.
Гран При на Белгия	Спа, Белгия	25 – 27 юли 2025 г.
Гран При на Унгария	Будапеща, Унгария	1 – 3 август 2025 г.
Гран При на Нидерландия	Зандвоорт, Нидерландия	29 – 31 август 2025 г.
Гран При на Италия	Монца, Италия	5 – 7 септември 2025 г.
Гран При на Азербайджан	Баку, Азербайджан	19 – 21 септември 2025 г.
Гран При на Сингапур	Сингапур	3 – 5 октомври 2025 г.
Гран При на САЩ	Остин, САЩ	17 - 19 октомври 2025 г.
Гран При на Мексико	Мексико сити, Мексико	24 - 26 октомври 2025 г.
Гран При на Бразилия	Сао Паулу, Бразилия	7 - 9 ноември 2025 г.
Гран При на Лас Вегас	Лас Вегас, САЩ	20 - 22 ноември 2025 г.
Гран При на Катар	Лусаил, Катар	28 – 30 ноември 2025 г.
Гран при на Абу Даби	Яс Марина, Абу Даби	5 – 7 декември 2025 г.

Сред изброените Гран При прави впечатление присъствието на държави, широко критикувани сред международната общност през последните десетилетия за липса на минимални гаранции за защита правата на човека и основните свободи на техните граждани и

мигрантите, намиращи се на тяхна територия, за поведение на управляващите политически лидери, което може да бъде определено единствено като „авторитарно“, както и за широко разпространение на корупционни практики.

В тази статия ще бъдат разгледани примери с няколко такива държави, които имат домакинства на Гран При и през 2025 г.: Бахрейн, Саудитска Арабия, Катар и Азербайджан.

Общото между всички разгледани в статията казуси на държави с авторитарни режими, които са домакини на Гран При на Формула 1, са документираните случаи на нарушения на основни права на човека, които са станали достояние на международната общност, както и изразеното недоволство от страна на граждани и неправителствени организации срещу провеждането на тези състезания. Обща е и липсата на реакция от страна на ръководните органи във Формула 1 към протестите в тези страни.

За повечето държави домакинството на Гран При във Формула 1 е не само символ на престиж, но е съпроводено и с икономически ползи за местната индустрия и туристически бранш. Затова не е изненадващ стремежът на страните към подобни елитни състезания. В случая с разглежданите тук четири държави състезанията са и стратегия за подобряване на имиджа на дадената страна пред световната общност, както и своеобразен опит за контрол от страна на местните правителства върху наратива, отвличайки вниманието от недоволството на местните граждани.

Формула 1 Груп като медийна група също получава икономически ползи, тъй като всеки град плаща определени такси за привилегията да бъде домакин на Гран При (с изключение на някои състезания като например Гран При в Лас Вегас, което е за сметка на частна компания, а не на самия град). Оказва се, че държави, определяни като недемократични, са готови да платят значително по-висока такса за привилегията да бъдат домакин на Гран При. (Ujival 2024: 4-5)

Гран При на Бахрейн е една от малкото възможности на международни журналисти да посетят обичайно затвореното кралство и да отразяват директно случващото се там. По тази причина преди всяко състезание местни активисти призовават журналистите да се фокусират не толкова върху състезателите и техните отбори, а вместо това да се поинтересуват от всичко случващо се встрани от

свободните тренировки, квалификацията и реалната надпревара по време на състезателния уикенд.⁴ (Dooley 2021)

Състезанието в Бахрейн става печално известно през 2012 г., когато Салах Аббаб Хабиб, един от протестиращите срещу местното правителство, е убит по време на Гран При. Формула 1 така и не изразява публична позиция относно случилото се. (Ujival 2024: 5) Международни организации отразяват и редица случаи на нарушения на правата на мигранти, работещи на пистата Шахир, свързани с неизплатени надници и незаконно конфискуване на личните им документи. Официалните власти в Бахрейн освен това налагат и строги ограничения върху свободата на изразяване и правото на мирни протести – особено по време на елитни състезания, каквито са Гран При на Ф1. (Ibid.)

Подобни явни нарушения срещу правата на човека се срещат и в други държави домакини на състезания във Ф1 от региона каквито са Катар и Саудитска Арабия. „В резултат на системата „кафала“⁵ много работници мигранти се сблъскват с неизплатени надници, работни условия, които са далече от стандартите за безопасност, конфискуване на личните документи.“ (Cholewiński 2024) Чести са случаите на топлинни удари и дори смърт сред строителните работници, занимаващи се с подготовката на големи спортни събития.

Друг основен проблем в тези две държави е неравенството между мъже и жени, което е иманентна част от местните общества. Така например Саудитска Арабия е една от държавите с най-крайни разбирания и строги ограничения върху участието на жени в спортни прояви. (European Center for Democracy and Human Rights 2023). Политиката на страната по отношение на жените предизвиква реакцията на различни международни организации. Формула 1 Груп обаче не е една от тях, като отговорът на корпорацията срещу критиките включват мъгляви изявления относно необходимостта от подобряване на възможностите за по-голямо включване на жените от тези държави в състезанията, но без да се споменават планове за

---

⁴ Състезателният уикенд във Формула се провежда от петък до неделя и включва три свободни тренировки, квалификация и самото състезание, което винаги се организира в неделя.

⁵ Системата „Кафала“, известна още като система „кефала“, е система за спонсориране, използвана в много страни от Близкия изток, особено в тези от Арабския полуостров. Тя обвързва мигрантите работници с конкретен работодател, като им предоставя право на пребиваване само докато са наети от този работодател. Тази система по същество прави работниците зависими от работодателите си по отношение на правния им статут, което създава дисбаланс в силите и може да доведе до експлоатация.

конкретни действия. Въпреки че самата Ф1 прави известни усилия по отношение на равенството между половете, като промотира участието на жени в надпреварите основно чрез своята академия, тези жестове изглеждат неадекватни, дори символични и минимални в сравнение с жестоката реалност за саудитските жени, чиито права са силно ограничения.

Малко по-различен е случаят с Азербайджан, където домакинството на Гран При във Формула 1 е използвано не само като начин за придобиване на международен престиж, но и като способ за популяризиране на правителствените политики сред местните жители. Гран При на Азербайджан в столицата Баку се провежда от 2016 г. насам (не се провежда единствено през 2020 г. заради пандемията от Ковид-19). През 2023 г. договорът на състезанието е подновен до 2026 г. Особеното при организирането и провеждането на това Гран При е, че то не се състои на специално изградена за целта писта, а по улиците на Баку, което създава затруднения в ежедневно придвижване на гражданите (напр. железни огради по пътищата и бетонни съоръжения).

Про-правителствените местни медии и експерти споделят мнението, че чрез домакинството си на Гран При във Формула 1 Азербайджан демонстрира своята икономическа сила, степента си на развитие, гостоприемство и межкултурните си ценности пред глобалната общественост. По време на церемонията по случай края на спортната година на 25 декември 2019 г. президентът на страната Илхам Алиев заявява: „Що се отнася до състезанието във Формула 1, мога само да кажа, че то води до сериозни ползи за нашата страна. На първо място, градовете-домакини на състезания във Формула 1 са или столиците на развити държави или техни важни градове. Фактът, че Баку е един от тях, е значително събитие за нас.“ (Ibadoghlu 2024: 5)

В действителност разходите за провеждане на Гран При на Азербайджан нарастват всяка година. Публична информация за приходите липсва. Все по-осезаемо нарастват подозренията около дейността на компанията, свързана с уличната писта в Баку. Така например Сингиз Махдиев, който е начело на тази компания от 2015 до 2020 г., в момента е подсъдим по обвинения в корупция и злоупотреба с финансови средства. (Ibid.) Междувременно данните показват, че откакто страната става домакин на Гран При през 2016 г. показателите ѝ по отношение на критерии като ниво на корупция, права на човека и основни свободи се влошават. По данни на Amnesty International и нейния Индекс за възприятие на корупцията Азербайджан се нарежда на 154-о място от 180 страни, превръщайки се в една от най-корумпираните държави в света. (Ibid.: 2)

Нито Формула 1 Груп, нито ФИА до този момент имат изразени публични позиции по отношение на ситуацията в Баку – по същия начин, по който липсват ясни коментари относно другите разгледани в статията случаи.

Ярък е контрастът в позициите на двете най-влиятелни организации в света на моторните спортове заемат спрямо други политически и глобални проблеми. Веднага след началото на военните действия между Русия и Украйна Формула 1 решава да прекрати договора за Гран При на Русия в Сочи и то с незабавен ефект, довел до отмяната на 17-ото състезание за сезон 2022 г. Ф1 също така заявява, че няма намерение този договор да бъде подновен някога. (Sarlus 2022) Организацията дори провежда кампания с участието на всички състезатели, които се обявяват против военните действия.

Активисти от Бахрейн изпращат отворено писмо до Стефано Доменикали, генералният директор на Формула 1 Груп. В интервю пред британския вестник The Guardian Доменикали заявява следното: „Имам задължението да ръководя един спорт, който се е превърнал в нещо повече от надпревара. Едновременно трябва да се придържам към неговите спортни измерения, но и усещам, че благодарение на мрежата и контактите, които имаме и създаваме по целия свят, трябва да се адаптираме и да започнем да осъществяваме позитивна промяна.“ (Zidan 2024) Думите на Доменикали са в рязък контраст (и дори противоречие) с липсата на ангажираност по отношение на спортните аспекти на състезанията в авторитарни държави.

Липсата на позиция по темата и от страна на Световната федерация по автомобилизъм също е осезаема. Особено с оглед на направените промени, чрез които се забранява на състезателите в моторните спортове открито да заявяват своето мнение по политически и социални проблеми.

През декември 2022 г. ФИА променя своя Международен спортен кодекс (International Sporting Code), за да забрани на състезателите да правят каквито и да било „лични, политически или религиозни“ заявления без предварително разрешение. (Smith and Coleman 2023) „Въпреки че ФИА защити действията си, казвайки, че това е просто една формалност, закрепваща вече действащи практики, добавянето на това правило означава, че състезателите вече могат да бъдат наказвани, ако се сметне, че са направили нарушение.“ (Ibid.) Промяната идва след като известни пилоти, сред които световните шампиони във Формула 1 Люис Хамилтън и Себастиан Фетел използват платформата на Гран При, за да изразят своите позиции по важни обществени въпроси като полицейското насилие срещу

чернокожи в САЩ, правата на хората с нетрадиционна сексуална ориентация и глобалните климатични промени.

Комуникационни стратегии за преодоляване на имиджовите проблеми пред Формула 1

Всичко казано до тук показва липсата на ясно изразена комуникационна стратегия от страна на Формула 1 като спорт, която да отговори на обвиненията в спортуошинг и утвърждаването на държави, за чиито официални власти има документирани доказателства, че извършват нарушения срещу правата на човека и основните свободи. Това създава опасен вакуум, който може да доведе до влошаване на глобалния имидж на спорта, както и до отлив на подкрепа от страна на обществото.

Както вече беше посочено, Формула 1 така и не защитава публично избора си на локации за Гран При състезанията през всеки сезон. В редките случаи, когато се споменава темата, ръководните лица в спорта отстояват позицията, че провеждането на Гран При в такива държави трябва да се разглежда като начин за популяризиране на културната обмяна и да се подпомогне икономическото развитие в държави, които не са напреднали толкова в развитието си – доста странен аргумент в защита на някои от водещите страни износителки на петрол в света. Среща се и тезата, че моторните състезания в тези региони биха могли да вдъхновят социалния прогрес там. Още един лесно оборим аргумент, който звучи напълно нелогично сред десетките документирани случаи на нарушени права на човека.

Пред Формула 1 – а и пред самата ФИА – стои основната дилема дали да продължи мълчаливата си политика или да предприеме мерки в отговор на всички критики, защитавайки онези ценности, за които спортът винаги е твърдял, че стоят в основата на вземането на решения.

Въздържането от заемането на публична позиция от страна на Ф1 може да доведе до спад в интереса и доверието на глобалната фен база. Рискът тук е спортът да изглежда мотивиран по-скоро да запази сериозните си финансови постъпления, идващи от авторитарни режими, готови да платят значителни суми за подобряване на имиджа си чрез елитен спорт. Съществува обаче и риск от отчуждаване на самите състезатели, които все по-често заемат позиции, адресиращи важни политически и социални теми (въпреки опитите на ФИА да наложи ограничения над тези изяви). Седемкратният световен шампион Люис Хамилтън е един от тези, които се опитват да привлекат общественото внимание към нарушенията на правата на

човека в Бахрейн. Явните различия в позициите на ръководните органи в спорта и пилотите ще доведе до явно напрежение и още повече би подкопало доверието на публиката към Ф1.

Като международна корпорация Формула 1 Груп би следвало да се съобразява с Ръководните принципи относно бизнеса и правата на човека на Организацията на обединените нации (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) – набор от правила, които не са правно обвързващи, но въпреки това са възприети от редица големи компании. Това би могло да е част от изграждането на една осъзната политика, включваща етични и правни регулации за гаранция спазването на правата на човека и основните свободи. Политика, която би могла да се разшири и до партньорите на Формула 1 Груп – включително и до правителствата на държавите, в които се провеждат състезанията.

Може би най-изненадващият елемент е фактът, че Ф1 през последните години като че ли изгубва контрол върху наратива, който е пряко свързан с организираните от спорта събития. В някаква степен би могло да се каже, че правителствата в изследваните държави имат предимство, тъй като напълно осъзнават необходимостта от изграждането на история, която да работи в тяхна полза. Така Формула 1 Груп остава в позицията на пасивен играч, което може да доведе до загуби за спорта в дългосрочен план.

Заклучение

Спортуошингът е често срещан похват, с който държавите, управлявани от недемократични режими се опитват да подобрят имиджа си пред глобалната общност. Състезанията във Формула 1 – спорт, символизиращ върховенството на технологичните иновации и луксозния начин на живот – са предпочитана от подобни страни възможност да привлекат туристи, а същевременно и да се опитат да отвлекат вниманието от драстичните ограничения върху свободата на словото и нарушенията на основни права на човека.

Липсата на ясно заявена позиция от страна както на Формула 1, така и от Световната федерация по автомобилизъм (органът, ръководещ всички моторни спортове) създава опасен прецедент, който подпомага спортуошинга на авторитарните режими и същевременно подрива легитимността на спорта, като повдига редица етични въпроси. Необходима е конкретна комуникационна стратегия, която да бъде изготвена от Формула 1 в отговор на критиките, идващи от международни неправителствени организации, фенове и от самите състезатели.

БИБЛИОГРАФИЯ

Alanazi 2023: Alanazi, F. Electric Vehicles: Benefits, Challenges, and Potential Solutions for Widespread Adaptation. *Applied Sciences*, 2023 13(10), 6016.

Britannica 2025: Britannica Online Dictionary. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.britannica.com/money/white-paper>

Brittle 2025: Brittle, C. F1 sees global fanbase increase 12% to 826.5m in 2024. In: sportspro.com, 20 March 2025. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.sportspro.com/news/f1-global-fanbase-tv-viewership-2024-season-nielsen-sports-march-2025/>

Cholewiński 2024: Cholewiński, R. The Kafala System: A Conversation with Ryszard Cholewiński, *Georgetown Journal of International Affairs*, 1 February 2023. [viewed on 14th August, 2025]. [gjia.georgetown.edu/2023/02/01/the-kafala-system-a-conversation-with-ryszard-cholewinski/](https://www.gjia.georgetown.edu/2023/02/01/the-kafala-system-a-conversation-with-ryszard-cholewinski/)

Dooley 2021: Dooley, B. The F1 Grand Prix: A Chance to Spotlight Bahrain's Abysmal Record on Rights. In: Human Rights First. [viewed on 14th August, 2025]. <https://humanrightsfirst.org/library/the-f1-grand-prix-a-chance-to-spotlight-bahrains-abysmal-record-on-rights/>

European Center for Democracy and Human Rights 2023: European Center for Democracy and Human Rights. Women in Sports in Saudi Arabia. 2023 [viewed on 14th August, 2025]. www.ecdhr.org/women-in-sports-in-saudi-arabia/

Formula 1.com 2025: Official website of Formula 1. 2025 [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.formula1.com/>

Ibadoghlu 2024: Ibadoghlu, G. The Political and Economic Impacts of Formula 1 Races in Azerbaijan: Myths and Realities. (September 13, 2024). [viewed on 14th August, 2025]. <https://ssrn.com/abstract=4955311>

Lu 2023: Lu, G. The Netflix Effect: A Breakdown of How 'Drive to Survive' Changed Formula 1. In: bosshunting.com, 29 January 2023. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.bosshunting.com.au/sport/f1/how-netflix-changed-formula-1/>

MarketScreener 2025: Unknown author. GlobalData : F1 enjoys a 30.73% year-on-year social media growth following success of Drive to Survive series, says GlobalData. Marketscreener.com, 25 March 2025. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.marketscreener.com/quote/stock/GLOBALDATA-PLC-13101755/news/GlobalData-F1-enjoys-a-30-73-year-on-year-social-media-growth-following-success-of-Drive-to-Survi-39863728/>

Sarlas 2022: Sarlas, A. Is Formula One off-track with deciding host cities. In: Australian Human Rights Institute, 2022. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.humanrights.unsw.edu.au/students/blogs/formula-one-off-track-deciding-host-cities>

Smith and Coleman 2023: Smith, L., Coleman, M. Bahrain Grand Prix: 5 questions that will decide the winners of F1's season debut. In: The Athletic, 3 March 2023. [viewed on 14th August, 2025]. <https://www.nytimes.com/athletic/4268677/2023/03/03/bahrain-grand-prix-f1-key-questions/>

Ujival 2024: Ujival, A. Racing Against Human Rights: The Ethical Dilemma of Formula 1's Expansion into Authoritarian Regimes. In: Institute for Youth in Policy, 2024. [viewed on 14th August, 2025]. <https://yipinstitute.org/capstone/racing-formula-one-expansion-ethical-dilemma>

Zidan 2024: Zidan, K. Formula 1 isn't driving change. It's driving authoritarian ambitions. In: zidankarim.com, 2024. [viewed on 14th August, 2025]. <https://karimzidan.com/formula-1-driving-authoritarianism/>

Sports, Power, and Communication: the Image Challenges of Formula 1 in Authoritarian Countries

Tsvetelina Dzhambazova
Sofia University "St. Kliment Ohridski"
ORCID ID: 0000-0002-8540-9635
email: c.dzhambazova@uni-sofia.bg

Abstract. Formula 1, as a globally recognized sport with millions of viewers, attracts authoritarian states that use hosting races to improve their image through sportswashing. Through case study analysis, this article examines how Bahrain, Saudi Arabia, Qatar, and Azerbaijan utilize F1 to divert attention from human rights violations and other issues. The study considers the lack of response from F1 and the FIA as a significant problem that undermines the sport's legitimacy. In conclusion, a communication strategy is proposed to address criticism of the organizations' passivity.

Keywords: Formula 1, authoritarian states, image, communication strategy, crisis communication